

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

**ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ В ПРОЦЕСІ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ**

(Лекція для студентів 1У курсу ФФВ)

Спеціальність 024 «Хореографія»

Розробила: проф., к.п.н. СОСІНА В.Ю.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри хореографії та
мистецтвознавства

Протокол № 1 від «31» серпня 2018 р.

Зав. кафедри проф., к.п.н. _____ Сосіна В. Ю.

Львів -2018

ПЛАН

Планування та контроль в процесі хореографічної підготовки спортсменів (лекція – 2 год.)

1. Зміст учбових і класифікаційних програм з виду спорту (розділ: «Хореографічна підготовка»).
2. Розподіл учбового матеріалу з хореографії на різних етапах спортивної підготовки.
3. Контроль за рівнем хореографічної підготовленості спортсменів: (відкриті уроки, змагання, контрольні нормативи, тестування). Оцінка успішності: техніка виконання та артистизм.

Література:

1. Балет. Уроки: Иллюстр. Руководство по официальн. балетной программе/ Пер. с англ. С.Ю.Бардиной. – М.: ООО «Издательство Астрель», 2004.
2. Бегак Д. О хореографии в спортивной гимнастике / Гимнастика. Ежегодник, вып.2. – Москва: Физкультура и спорт, 1979.
3. Бирюк Е. Художественная гимнастика. – Киев: Радянська школа, 1981.
4. Богданова Л. Специализированная техническая подготовка гимнасток на бревне / Гимнастика. Ежегодник, вып.2.- Москва: Физкультура и спорт, 1983.
5. Вейдер С. Боди-балет. 15 минут в день.- Ростов н/ Д.: Феникс,2006.
6. Габриелова Е. О хореографической разминке /Гимнастика. Ежегодник, вып.1. – Москва: Физкультура и спорт, 1975.
7. Гавердовский Ю. Техника гимнастических упражнений. – Москва: Терра-спорт,2002.
8. Дени Г., Дассвиль Л. Все танцы. – Киев: Музыкальная Украина, 1983.
9. Захаров Р. Сочинение танца: Страницы педагогич. Опыта. – М.: Искусство,1983.
10. Зуев Е. Волшебная сила растяжки. - Москва: Советский спорт,1990.
- 11.Колтановский А. Элементы вольных упражнений. – Москва: Физкультура и спорт, 1968.
12. Коренберг В. Упражнения на бревне. Гимнастическое многоборье. – Москва: Физкультура спорт, 1976.
13. Лисицкая Т. Методика составления вольных упражнений в женской спортивной гимнастике / Гимнастика. Ежегодник, вып.1.- Москва: Физкультура и спорт, 1976
14. Лисицкая Т., Заглада В. Вольные упражнения женщин. – Москва: Физкультура и спорт, 1977.
15. Лисицкая Т. Хореография в гимнастике. – Москва: Физкультура и спорт, 1984.

16. Методика проведения урока хореографии в спортивной гимнастике. Учебное пособие ГЦОЛИФК. – Москва, 1980.
17. Методические рекомендации по спортивной гимнастике. Республиканский научно-методический комитет по физкультуре и спорту. – Киев, 1978.
18. Миловзорова М. Анатомия и физиология человека. Учебник для хореографических училищ. – Москва: Медицина, 1972.
19. Морель Ф. Хореография в спорте. – Москва: Физкультура и спорт, 1971.
20. Пеганов Ю., Березина Л. Позвоночник гибок – тело молодо. – Москва: Советский спорт, 1991.
21. Полятков С.С. Основы современного танца. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005.
22. Спортивная гимнастика (женщины). Программа для ДЮСШ, СДЮСШОР и ШВСМ. – Москва, 1980.
23. Стуколкина Н. Четыре экзерсиса. Уроки характерного танца. – Москва: Всероссийское театральное общество, 1972.
24. Танцы. Начальный курс / Л.Смит; пер. с англ. Е.Опрышко. – М.: ООО «Издательство Астрель», 2001.
25. Тарасов Н. Классический танец. – М.: Искусство, 1986.
26. Хореографическая подготовка в спорте / Методические рекомендации. Составители Бирюк Е., Овчинникова Н. – Киев: КГИФК, 1990.
27. Шипилина И. Хореография в спорте. – Ростов на Дону: Феникс, 2004.
28. Чеккетти Г. Полный учебник классического танца. Грациозо Чеккетти; пер. с итал. – М.: Астрель, 2007.
29. Ярмолевич Л. Принципы музыкального оформления урока классического танца. – Л.: Музыка, 1968.
30. Сосіна В.Ю. Хореографія в гімнастиці / В.Ю. Сосіна. - К. : Олімпійська література, 2009.
31. Poliszuk T. Podstawy przygotowania choreograficznego w sporcie. –Warszawa: Biblioteka trenera, 2003 – 111 s.

1. Зміст учбових і класифікаційних програм з виду спорту (розділ: «Хореографічна підготовка»)

Продуктивність занять хореографією в багатьох випадках залежить від правильного та доцільного планування, яке забезпечує системність, підпорядкованість і послідовність уроків.

Основними документами зовнішнього планування є учбові програми (для ДЮСШ, ДСШ, СДЮСШОР), в яких обов'язковими розділами включені розділи з хореографічної підготовки (показати, ознайомити).

Тренер-хореограф повинен творчо підходити до планування матеріалу з урахуванням:

- 1) тенденцій розвитку виду спорту;
- 2) особливостей виду спорту;
- 3) рівня попередньої підготовленості учнів, розвитку фізичних якостей, координаційних можливостей, гнучкості та силових якостей;
- 4) вимог правил змагань до композицій спортсменів і прояву артистичності.

Під час планування слід враховувати зміст класифікаційних програм, основні суддівські вимоги до техніки виконання і виразності виконання вправ.

На основі загального багаторічного плану підготовки, складеного тренером з виду спорту, тренер-хореограф розробляє власний багаторічний план, який має конкретизувати завдання хореографічної підготовки для усієї групи. Що стосується груп високої спортивної майстерності, збірних команд, план хореографічної підготовки складається для кожного окремого спортсмена.

З урахуванням багаторічного плану складається річний план, в якому необхідно врахувати основні закономірності періодизації спортивного тренування. Нагадаю, що до основних закономірностей періодизації відносять:

- розподіл багаторічного процесу занять спортом на 5 етапів: початковий, попередньої базової та поглибленої базової підготовки, етап максимальної реалізації індивідуальних можливостей (підготовка до вищих досягнень), етап збереження досягнень;

- кожен етап поділяється на декілька макроциклів (тобто складається з декілька років тренування);
- макроцикли розподіляються на періоди (підготовчий, змагальний, перехідний);
- періоди підрозділяються на етапи та мезоцикли;
- кожен мезоцикл складається з мікроциклів тривалістю 5-10 днів, частіше за все – тижневих мікроциклів.

Все це обумовлено закономірністю становлення спортивної форми, необхідністю чергування навантаження і відпочинку та ін.

Подальша деталізація навчального матеріалу з урахуванням конкретних умов роботи (зал, контингент, календар змагань) відображено у робочому плані, який складається на місяць, тиждень, окреме тренування.

Опис самих вправ і комбінацій, які вивчаються на уроці подається у конспекті.

2. Розподіл учбового матеріалу з хореографії на різних етапах спортивної підготовки.

Для послідовного вивчення навчального матеріалу з хореографії, він розподіляється згідно степені складності і можливостей учнів на кожному етапі підготовки. В основу такого розподілу покладено вимоги класифікаційних програм і кваліфікаційних вимог у кожному виді спорту. Для прикладу розглянемо розподіл учбового матеріалу з хореографії в гімнастиці (В.Ю.Сосіна «Хореографія в гімнастиці»).

Групи початкової підготовки (1-й рік навчання).

Біля опори: класичні позиції ніг (1, П, Ш), вільні позиції ніг(1, П, Ш, 1У,У); демі плієє 1, П, Ш позиціях обличчям і боком до опори; гранд пліє в 1, П, Ш позиціях обличчям і боком до опори.. Батман тандю из 1 и Ш позицій обличчям і боком до опори ; положення сур ле ку депьезпереду і позаду. Батман фраппе хрестом у в підлогу і на 45 градусів. Батман фондю хрестом у підлогуі на 45 градусів. Батман тандю жете хрестом. Ронд де жамб пар тер (повільно). Пассе;

батман девелоппе хрестом на 45 и 90 градусів. Гранд батман жете из 1 и Ш позиції.

На середині: позиції рук – підготовча, 1,2,3; переводи рук з однієї позиції в другу. Демі пліє и гранд пліє в 1, П, Ш позиціях. Батман тандю, батман тандю жете. Ронд де жамб пар тер. Гранд батман жете.

Наколоді: демі пліє в 1, П, Ш позиціях (вздовж). Гранд пліє в Ш позиції (поперек). Батман тандю, батман тандю жете з Ш позиції вперед и назад (поперек). Гранд батман жете з Ш позиції хрестом (поперек).

Елементи історико-побутових и народних танців.

Різновиди кроків: з носка і на носках, в напівприсіді и присіді, приставний, перемінний, м'який, пружинний, випадами, вальсовий, полонеза, галопа, польки. Різні поєднання кроків и підскоків, кроків і поворотів. Вивчення кроків і поєднань спочатку на середині залу, потім на колоді.

Рівноваги.

Стійки на носках. Зупинки на носках після різних видів ходьби і бігу. Вертикальна рівновага на всій стопі, вільна нога вперед, назад, ввбік. Передня рівновага. Вивчення біля опори, на середині, потім на колоді.

Стрибки.

Стрибки з 1, П, позицій, зі зміною позицій. Відкритий і закритий стрибок; стрибок поштовхом однією і махом другої з приземленням на дві; стрибки поштовхом двома у вертикальну рівновагу, нога позаду (сисон); сисон вбік і назад; стрибки зі зміною ніг у Ш позиції; стрибки зі зміною зігнутих і випрямлених ніг зпереду; стрибки кроком; кроком зігнувши ногу зпереду.

Групи початкової підготовки (2 – 3 рік навчання).

Елементи класичного танцю.

Біля опори: поєднання демі пліє и гранд пліє з різними рухами рук і нахилами (пор де бра). Батман тандю и батман тандю жете з рухами рук, зі змінами темпу і напрямку руху. Батман тандю демі пліє. Батман тандю сутеню хрестом. Батман фραπε з підйомом на півпальці. Батман фондю на 45 и 90 градусів. Ронд де жамб пар тер з напівприсідом на опорній нозі. Ронд де жамб пар тер и ронд де жамб ан лер. Батман девелоппе у поєднанні з випадами, нахилами, рівновагами. Гранд батман жете, те ж знапівприсідом на опорній нозі. Гранд батман жете балансе вперед и назад.

На середині: демі и гранд пліє в 1, II, III позиціях у поєднанні з рухами рук, нахилами, хвилями, помахами. Батман тандю и батман тандю жете, батман тандю демі пліє у поєднанні з рухами рук . Батман фондю на 45 и 90 градусів, гранд батман жете и гранд батман жете балансе.

На колоді: демі і гранд пліє в 1, II, III позиціях (вздовж і поперек) у поєднанні з рухами рук, хвилями, нахилами. Батман тандю и батман тандю жете в III позиції (поперек). Батман фондю в III позиції (поперек).

Елементи історико-побутових и народних танців..

Різні поєднання кроків, галопа, польки, поворотів на двох ногах, скачків. Вальсовый крок вперед, назад, в сторону з рухами руками, хвилями, рівновагами. Вальсовый крок з поворотом. Мазурка: легкий біг (жіночий крок), чоловічий крок, «голубець», поєднання з поворотами. Спочатку на середині залу, потім на колоді.

Елементи вільної пластики.

Різні поєднання кроків і бігу. Високий крок і біг, гострий крок і біг. Хвилі і помахи. Хвилі руками, поєднання хвиль руками з танцювальними кроками, рівновагами. Пряма і зворотня , бокова хвиля у поєднанні з нахилами і випадами. Одночасні і послідовні помахи руками, помахи тулубом, цілісні помахи з різних вихідних положень.

Рівноваги.

Рівновага на носку однієї, друга зігнута вперед, вбік, назад. Вертикальна рівновага на носку, друга - в різних положеннях. Передня рівновага, переходи з вертикальної рівноваги нога назад у передню рівновагу і навпаки.. Спочатку на середині залу, потім на колоді.

Повороти.

Схресні повороти, серія схресних поворотів з просуванням. Повороти на 180 градусів махом вперед і назад (біля опори, на середині, на колоді); повороти на 360 градусів.

Стрибки.

Стрибки у I, II, III позиціях, зі зміною позицій, стрибки з подвійною зміною ніг, стрибки зі зміною прямих ніг позаду, стрибок торкаючись поштовхом двома. Стрибки поштовхом двома: зігнувши ноги вперед, назад, ноги нарізно, «пістолет», у шпагат. Стрибки махом однієї і поштовхом другої – вперед, назад, з поворотом, перекідний стрибок.

Групи поглибленої спортивної спеціалізації (3,4,5 рік навчання).

Групи спортивногосконалення.

Розібрати на практичних заняттях.

3. Контроль за рівнем хореографічної підготовленості спортсменів

Підготовка спортсменів вимагає постійного контролю за рівнем їх підготовленості, в тому числі й хореографічної.

Облік повинен відбуватися систематично на протязі усіх етапів хореографічної підготовки і спортивної підготовки у цілому.

Форма контролю може бути самою різною: у вигляді відкритих уроків, прийому контрольних нормативів, змагань, конкурсів.

Відкритий урок найчастіше проводиться на етапі початкової і попередньої базової підготовки. Зміст такого уроку, послідовність вправ, склад комбінацій відпрацьовуються тренером заздалегідь. Оцінки можна виставляти за п'ятибальною системою.

На контрольних уроках бажано присутність тренера, батьків, спортсменів.

Можливо проведення контролю у вигляді конкурсів на найкраще виконання окремих комбінацій, танців різного характеру і спрямованості, присвячених святам, підсумкам року тощо.

Однак традиційні форми контролю – обов'язкові в заняттях хореографією. Вони повинні проходити у вигляді прийому технічних нормативів. Наприклад, оцінка якості виконання стрибків або рівноваг і т.п.

Під контролем повинна бути й спеціальна фізична підготовка спортсменів, в яку входять обов'язкові хореографічні елементи (утримання ніг в рівновазі).

Контроль необхідно здійснювати декілька разів на рік, коли завершується певний етап у підготовці спортсменів. Наприклад, у підготовчому періоді – провести відкритий урок з хореографії (біля опори), у змагальному – прийняти контрольні нормативи з хореографічної підготовки, у перехідному – провести конкурс на кращу комбінацію.

Оцінка за виконання повинна виставлятися групою тренерів (старших спортсменів) об'єктивно на основі розроблених показників якості виконання.